

Pesthidegkúti Evangélikus Egyházközség története

Lelkészi hivatal: 1029 Budapest, Zsíroshegyi út 47.

Telefon: 06-1/397-5403

Lelkész: Fodor Viktor

Lélekszám: 540/1168/1261

A GYÜLEKEZET MÚLTJA

A pesthidegkúti egyházközség története szorosan összefonódott a Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület történetével, a budahegyvidéki egyházközség történetével és a mai Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon történetével. A budahegyvidéki egyházközség kivételével mindhárom intézmény egy közigazgatási területen van. Vannak közösen használt épületei, ezek közül a szeretetotthonhoz tartozó templom tulajdon-, illetve használati joga terén sok ütközés volt már.

A mai helyzetben a szeretetotthon is, a Fébé is alárendelt viszonyban van, jogilag az országos egyházhoz tartoznak. A pesthidegkúti gyülekezet pedig a Budai Egyházmegye része, önálló lelkészlakással, lelkészi hivatallal és gyülekezeti teremmel kapcsolódik egyházunkhoz.

Ezek a tulajdonviszonyok nem mindig voltak ilyen rendezettek. Közel ötven éven át többször is heves vita tárgyát képezte a tulajdonjog. Nem volt tisztázott, hogy melyik ingatlan, illetve ingatlanrész melyik intézményé, mert az egyházvezetés időnként saját döntését is vitatta.

Amikor a gyülekezet Óbudához tartozott

Pesthidegkút az óbudai egyházközség szóránya volt 1935-ig. 1935-ben fiókegyházközséggé alakult, és Mohr Henrik óbudai lelkész gondozta a gyülekezetet.

A Fébével úgy került kapcsolatba a kis szóránygyülekezet, hogy 1929-ben a gyülekezet közigazgatási területén található Sárkány-féle Márványmenyasszony nevű vendéglőt megvásárolták anyaház céljára. Az öt éve alakult egyesület ezzel olyan telekhez jutott, amelynek egyik bejárata a Báthory László utcára nyílt, a másik pedig a mai Ördögárok útra (akkor szent István út). Zulauf Henrik volt ez időben a Fébé titkára, majd 1938-tól a Fébé lelkésze.

Zulauf lelkész gondozta a pesthidegkúti gyülekezetet is, amely mint fiókegyházközség Óbudához tartozott hivatalosan. Zulauf lelkésznek az volt a terve, hogy ebből a kis gyülekezetből olyan „mintagyülekezetet” szervez, amely a Fébé gyakorlógyülekezete lehetne. Itt tanulhatták és gyakorolhatták volna a diakonisszajelöltek a gyülekezetben végzett munka módszereit.

Kezdetben a vendéglő ebédlőjét alakították át gyülekezeti teremmé. 1929-től havonta egy istentisztelet volt, 1935-től havonta kettő, 1944-től pedig minden vasárnap és ünnepnap volt istentisztelet. A Fébének egyre több feladata lett, ezért egy másodlelkész beiktatása szükségesnek mutatkozott. Ferenczy Zoltán lett a másodlelkész. Még egy kórház üzemeltetése is szerepelt a tervek között. Ennek kialakítására kapta a Fébé az úgynevezett Belvedere épületét. (Budagyöngyénél ma püspöki „palota”.)

1933-tól fontolgatta a Fébé és a helyi fiókgyülekezet egy templom építését. Úgy tervezték, hogy a templom mellett lenne a diakonisszák anyaháza is. Eddig ugyanis a pesthidegkúti

evangélikusok a jó közlekedés révén viszonylag könnyen eljutottak a templomba, akár a Deák térre, akár a Várba, akár Óbudára. Mégis igyekeztek összetartani a pesthidegkútiakat helyben. A templomépítés terheinek jelentős részét a Fébé vállalta magára.

1940-ben megkezdődött a templommal egybeépített új diakonissza anyaház építése Sándy Gyula tervei alapján. 1941-ben már emeletet húztak az anyaház először elkészült szárnyára. 1941. október 5-én pedig sor került a templom alapkövének megáldására, amit Kemény Lajos esperes végzett az egyetemes felügyelő és a bányakerület elnöksége jelenlétében. Ekkor az anyaház elkészült része már tető alatt volt. 1944 húsvétján tartották az első istentiszteletet az alagsorban – itt van ma a Sarepta ebédlője.

A pénz azonban elfogyott. A templomnak csak a falai és a tetőzete készült el. A padlásfödém, az ablakok, valamint a vakolás csak álomként szerepelt. A világháború ugyanis szinte mindent elsöpört – a gyülekezet nagy részét is. Sokan meghaltak, a német származásúakat pedig kitelepítették.

1945-ben – amikor minden romos volt és kilátástalan – a gyülekezet Óbuda hozzájárulásával közvetlenül a Budai Egyházmegyéhez került.

Az államosítások ideje

A politikai hatalom kiszivárogtatott tervei a szerzetesrendek feloszlataásáról, vagyoni államosításáról szóltak. Az időpont és a végrehajtás módja volt csak ismeretlen. Ezért 1943. április 30-án a Fébé választmányi ülése azt határozta, hogy az egyesület teljes vagyonát vagyonátruházással átadja a Magyarországi Evangélikus Egyháznak. Ezt az ajánlatot az Egyetemes Közgyűlés 1948. november 13-án elfogadta. Még december 4-én meg is kötötték a szerződést, amelyben a Fébé kikötötte, hogy az ingatlanok, amelyeket átadtak az egyháznak, telekkönyvi bejegyzéssel a Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület alapjának céljait szolgáló célvagyonként képeznek. Abban is megegyeztek, hogy az egyházegyetem mindenkor minden egyéb vagyonától elkülönítetten fogja kezelni az átadott vagyonot.

Budahegyvidék filiájaként

1950-ben a budavári és a budahegyvidéki egyházközség kísérletképpen gazdaságilag kettévált. Sztéhlo Gábor 1950-ben segédlelkészi szolgálatot végzett Budahegyvidéken. 1950. június 27-én Dezséry Lászlót beiktatták a püspöki tisztségbe.

1951. október 19-én a pesthidegkúti filiát Budahegyvidékhez csatolta Dezséry püspök. Azért beszélhettek már filiáról, mert Zulauf lelkész a fiókgyülekezetben önálló gazdálkodást szervezett, amelynek élére gondnokot választottak. A gyülekezetben presbitérium is működött. 1951-ben Sztéhlo Gábor megalakította a budai szeretetotthont. Az az érdekes helyzet állt elő, hogy az anyagyülekezet fiatalabb volt, mint filiája.

A szeretetotthon mint a Fébé utódja szorosan kapcsolódott a pesthidegkúti gyülekezethez, ezért a szeretetotthon is Budahegyvidékhez csatolták. 1951. december 23-án pedig püspöki döntés alapján Ruttkay Elemért a hitoktatói státuszról Budahegyvidéki segédlelkésszé nevezték ki.

Államosítás

1951. december 10-én állami rendelettel feloszlatták a Fébét. Ebben az időben az anyaház üresen állt. A templom csak félig volt kész; nem templomnak, hanem raktárnak használták.

Igaz, 1952-től átmenetileg az anyaházba került a Lelkésznevelő Intézet, mert Sopronban az állami tulajdonú épületből el kellett jönni. Friedrich Lajos volt ebben az időben a Lelkésznevelő Intézet igazgatója.

Változás történt az anyagyülekezet státuszában is. 1953. január 11-én a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség önálló gyülekezetté lett, és elvált Budavártól. Pesthidegkút Budahegyvidék leánygyülekezete maradt továbbra is.

1953. március 19-én a II. kerületi tanács rendeletével államosította az egész intézményt a templommal együtt. Az államosítási határozatot az országos egyház megfellebbezte, de a tanács elutasította. Újabb kérelmet adtak be, de erre válasz nem érkezett. Ennek alapján az államosítást nem tekintették érvényesnek. Az is igaz, hogy az állam az ingatlant sosem vette birtokba.

A templomépítés befejezése

Vető Lajos püspök a budahegyvidéki anyagyülekezetet bízta meg a templomépítés befejezésével. Engedélyezték az országos gyűjtést is, amelyhez hozzátették a saját pénzüket, a kétkezi munkát és az anyagyülekezeti segítséget. A munkát Bretz Gyula főmérnök, az egyházközség presbitere vezette díjmentesen. A szakemberek mellett részt vettek az építkezésben a teológusok is, a gyülekezet tagjai is. Az oltárt a kereszttel és a felette lévő ólomüveg ablakot Radvánszky Albert egyetemes felügyelő ajándékozta még a két világháború között az épülő Fébé-anyaház templomához. Az oltár és a hatalmas fakereszt között stilizált hármasthalom volt. Ebből nőtt ki a kereszt. Rajta a felirat az adományozó nevével.

Alig fejeződött be az építkezés, Ferenczy Zoltán rákoskeresztúri segédlelkész lett. Helyére Ruttkay Elemér volt vallásoktató lelkész került.

1955. március 15-én a gyülekezet Egyetemes Egyházi döntés alapján megkapta örökös használatra a templom épületét mint a templom egyik építője, ezzel együtt „a templom baloldali főfalától jobbra eső építészeti egységet, annak minden tartozékával és épületével együtt”. Ezenkívül még két szobát biztosítottak a szeretetházban a gyülekezet rászorultjai részére.

A megnövekedett munka lelkiismeretes elvégzése érdekében a budahegyvidéki parókus levélben kérte a püspöktől Csonka Albert és Ruttkay Elemér szolgálatra rendelését, akik mint segédlelkészek szolgálnának 1955. július 1-től.

A templomszentelés

Vető Lajos püspök, Várady Lajos esperes, Danhauser László parókus és Ruttkay Elemér szolgálatával 1955. június 19-én történt a pesthidegkúti templom felszentelése. A gyülekezet pásztorolását ekkor Ruttkay Elemér lelkészre bízták.

Az oltárt úgy hagyták, ahogyan azt Radvánszky felügyelő ajándékozta a templomba. A felirat is rajta maradt, csupán gondosan eltakarták a hármasthalommal együtt. „Valaki jóakaróan sügött Dezséry László püspöknek, aki nagy botrányt csinált, és mind Danhauser Lászlót, mind pedig a pesthidegkúti gyülekezetet ettől kezdve irredentaként és reakcióként kezelte” – olvassuk a gyülekezet történetében.

Újabb államosítási kísérlet

A II. kerületi tanács 1955-ben is próbálkozott az egykori anyaház birtokba vételével. A Lelkésznevelő Intézet emiatt kénytelen volt elköltözni innen. Helyét azonban az 1951-ben

alakult és a budahegyvidéki egyházközséghez tartozó budai szeretetotthon vette át, Sztéhlo Gábor vezetésével. Tették ezt oly módon, hogy egy kiköltözött teológus helyére azonnal két-három fogyatékos gyermeket telepítettek. S mire a tanács észbekapott, az épület már nem volt üres. Ráadásul olyan gyermekekkel volt tele, akikkel senki nem akart törődni az egyházon kívül. Így az államosítást nem lehetett végrehajtani.

A nehéz időszak

A tulajdonjog tekintetében 1955-ben megtörtént a rendezés. Ruttkay Elemér és Sztéhlo Gábor kapcsolata rendezett volt, a lelkészi szolgálatok ellátottságát nem zavarta tehát semmi. 1955. szeptember 1-én Dezséry püspök mégis visszavonta Ruttkay Elemér megbízását, és Groó Gyulát helyezte Budahegyvidékre segédlelkészként azzal, hogy Pesthidegkút gondozása lesz a feladata. Groó Gyula nagy lehetőséget látott ebben az egyházközségben. Szeretett volna egy nagy gyülekezetet létrehozni Pesthidegkúton és környékén. Egy-egy darabot gondolt levágni Budavártól, Óbudától és Budahegyvidéktől, továbbá tervezte Pesthidegkúthoz csatolni Solymárt, Nagykovácsit, Adyligetet és Budaligetet. Ez azonban a környező fővárosi nagy gyülekezetek ellenállása miatt megghiúsult. Ekkor Groó Gyula a Sajtóosztályon helyezkedett el. Mindez erősen megviselte a gyülekezetet.

Újra Ruttkay Elemér vette át a gondozásukat Budahegyvidékről. Károlyi Erzsébet is szolgált itt segédlelkészként, segített a hitoktatásban és a házi bibliaórák tartásában.

Megdöbbenést váltott ki Pesthidegkúton is Danhauser László budahegyvidéki lelkész eltávolítása a parókusi státuszról. Helyére Ruttkay Elemért szerették volna parókusnak megválasztani, de 1959. szeptember 20-án Zoltai Gyula lelkészt küldte ki Káldy püspök. Ő azonban Pesthidegkúton nem szolgált rendszeresen. 1963. január 16-án a budahegyvidéki gyülekezet jogi úton – amelyben erkölcsi és anyagi okok játszottak szerepet – megszabadult Zoltai Gyula lelkésztől.

Sztéhlo Gábor 1961-ben fizetés nélküli szabadságra ment a szeretetotthon vezetéséből. Svájcba utazott családja meglátogatására. Ott sajnos súlyosan megbetegedett, és ott is halt meg. Labossa Lajos helyettesítette, majd Muncz Frigyes lett az igazgató lelkész. A gyülekezet és a szeretetotthon kapcsolata ettől kezdve megromlott, és egyre több megoldatlan helyzet alakult ki.

Zoltai Gyula utóda Csengődy László lett 1963. október 20-án. 1965. október 1-től Takács József lelkészt küldte a püspök az anyagyülekezetbe kisegítő lelkészi szolgálatra. Csengődy László, Ruttkay Elemér és Takács József egymást szigorú rendben követve szolgáltak Budahegyvidéken is, a hozzá tartozó gyülekezetekben is. A pesthidegkúti gyülekezet felelős lelkésze továbbra is Ruttkay Elemér volt.

Önállóan

A 60-as évek végétől a szeretetotthon fokozatosan elfoglalta a gyülekezet területeit. A lelkészi hivatalt, a gyülekezetet illető két szobát, a templompadlást is bekebelezte. Az örökös használatról többé szó sem esett. Az anyagyülekezet, amely felelős volt a szeretetotthon pénzügyeiért, olyan vitába keveredett Muncz Frigyesel, amelynek eredményeként Csengődy lelkész nem vállalhatott felelősséget a szeretetotthon ügyeiért, mert az intézmény irataiba még be sem tekinthetett. Egyházi bíróság elé került az ügy, ahol salamoni ítélet született: nem tartottak tárgyalást. Nem tehetett mást az anyagyülekezet, mint hogy szorgalmazta a budahegyvidéki gyülekezet és a szeretetotthon különválását.

1967 Széchezy Béláné Károlyi Erzsébet, aki mint már említettük Pesthidegkúton házi bibliaórákat és hittanórákat tartott, sajnos harmadik gyermekük születésekor gyermekszülésben elhunyt.

A megegyezés

1971-ben ügyrendi megállapodás történt a szeretetotthon és a pesthidegkúti fiókgyülekezet között a templom és a közös területek használatáról, a szolgálatok elosztásáról. Igaz, hogy már volt egy megállapodás 1955-ben, de most is szükségessé vált a további ellentétek elkerülése érdekében. Sajnos ez a megállapodás sem hozott békét. A szeretetotthon ezt sem tartotta be. Az anyagyülekezet lelkészei hiába tiltakoztak. Még a felfüggesztés büntetésével is megfenyegették őket.

Közben az anyagyülekezetben lelkésváltozások történtek a 80-as években. 1981. augusztus 31-én Ruttkay Elemér nyugdíjba vonult. Helyét még ebben az esztendőben, november 14-én Kőszeghy Tamás foglalta el. Koren Emil esperes iktatta be a második rendes lelkészi állásba. Az anyagyülekezetben folyó munkák lekötötték a lelkészeket. A pesthidegkútiak nem érezték azt a törődést, amit Ruttkay lelkésztől kaptak, ezért először a fiatalok léptek a gyülekezet ügyében. Bárdossy György vezetésével bibliakört hoztak létre. Bárdossy György lakásán jöttek össze a fiatalok. A bibliakör munkájáról és létezéséről tudtak az anyagyülekezet lelkészei. Kőszeghy lelkész több alkalommal jelen volt, és mindent rendben talált. Később maga is megbízta Bárdossy Györgyöt a bibliaórák vezetésével, mivel ezek a bibliaórák olyan későn fejeződtek be, hogy a lelkész hazautazása nem volt biztosított.

A másik lelkésváltás 1985-ben következett. Csengődy lelkész nyugdíjba ment június 30-án. Lelkészi állását nem töltötték be, hanem Kőszeghy Tamás az anyagyülekezet lelkésze maradt. Ekkor a budahegyvidéki presbitérium arra kérte a pesthidegkútiakat, hogy szükséges lenne a presbitériumba elküldeni a közben filiának kinevezett gyülekezet képviselőit az ülésekre. A kapcsolattartást az anyagyülekezettel Bárdossy György és Békés Tamás vállalta.

Szintén 1985-ben Koren Emil befejezi budavári szolgálatát. Helyére Szebik Imre kerül, aki rövidesen Budai Egyházmegye esperese is lesz egészen püspökké választásáig.

Új vezetés a szeretetotthonban

1986-ban Csizmazia Sándor lett a szeretetotthon igazgatója. Beiktatására 1986. április 21-én került sor. A beiktatásra sem az anyagyülekezet, sem a pesthidegkútiak, de még lelkészeik sem kaptak meghívást. Rossz sejtésük támadt, ugyanis a pesthidegkútiak templomát úgy említette a beiktatási meghívó, mint a szeretetotthon kápolnáját.

Hamarosan (1986. június 26-án) az egyházközség presbitériumának ülésére meghívták Takács Józsefet és Csizmazia Sándort. Ezen az ülésen kénytelenek voltak felhívni Csizmazia igazgató lelkész figyelmét arra, hogy létezik a pesthidegkúti gyülekezet. Ebben volt némi irónia is, hiszen Csizmazia lelkész az elmúlt két hónapban kétszer is hirdetett igét a gyülekezetben. Kőszeghy lelkész pedig ismertette az 1955-ös és az 1971-es megállapodásokat a szeretetotthon területfoglalásaival kapcsolatban. Az igazgató-lelkész elutasító és sértett magatartást tanúsított, mert úgy érezte, hogy a lelkészek hangolták ellene a gyülekezetet. Nem tudhatta, hogy a presbitérium úgy határozott, hogy lelkészei maradjanak ki a vitákból. Egy presbitériumot nem lehet püspöki határozattal felfüggeszteni.

Ruttkay Elemér lelkész 1987. november 21-én elhunyt.

1983 augusztusában elvégezték a templom belső festését és a villanyszerelést. A 73 ezer forintnyi költséget a gyülekezet hordozta. 1989. december 9-én megünnepelték a Fében alapításának 65 éves évfordulóját.

1990. január 11-én Harmati Béla püspök kérte a szeretetotthon igazgatótanácsát, hogy az Ördögárok u. 9. szám alatti főépület befejező terveit készíttesse el. Erről a lépésről azonban sem a szeretetotthon vezetője, sem az egyházi iroda nem értesítette a fiókgyülekezetet. Csak akkor értesültek erről a pesthidegkútiak, amikor az építkezés megkezdődött. Természetesen ha kezdettől tudtak volna a tervekről, akkor sem akadályozták volna, hiszen csaknem az eredeti tervek valósultak meg ezzel az építkezéssel. Amikor azonban értesültek ezekről a lépésekről, 1990. január 14-én rendkívüli presbiteri ülést tartottak a fiókgyülekezetben, és határozatilag rögzítették, hogy a templomra, a szolgálati lakásokra és a melléképületekre továbbra is tulajdoni igényt tartanak. 1990. augusztus közepén az egyik presbiter észlelte, hogy a templomtető megrogyott. Hamarosan tárgyaltak Csizmazia lelkésszel. Ekkor az igazgató lelkész meglepően készségesnek tűnt a fiókgyülekezet igényeinek figyelembevételében. A templomtetőt az ősz folyamán kijavították. A szeretetotthon biztosította az anyagiakat, a gyülekezet tagjai pedig a kétkezi és szakmunkát. Az egyéb részek továbbra is rendezetlenek voltak. Még ez év november 8-án rendkívüli presbiteri ülést tartottak, amelyen a püspöktől kérték a pesthidegkútiak és a szeretetotthon vitájának a rendezését. A presbitérium nemcsak a tulajdonát kérte vissza, hanem a templom közös használatát is szerette volna szabályozottnak látni. Csizmazia lelkész ismét sértődéssel válaszolt, szeretetlennek minősítette a gyülekezet kérését. Sőt 1991. április 9-én azt kérte az Országos Presbitériumtól, hogy a templomot és a többi épületet adja a szeretetotthon kizárólagos tulajdonába és használatába. Mielőtt az Országos Presbitérium döntött volna az ügyben, először az egymás közötti rendezést javasolta, egyben felkérte a budahegyvidéki egyházközség pesthidegkúti filiáját, valamint az időközben újjáalakult Fében Diakonissza Egyesületet álláspontja ismertetésére. Ez az állásfoglalást egy 1991. május 27-én kelt levélben meg is küldték az Országos Presbitériumnak. Hivatkozva az 1953-ban kelt megállapodásra, kijelentették, hogy Pesthidegkúton ez idő óta fel sem vetődött a kizárólagos használat gondolata, mert a tulajdonjog azóta rendezett. Az 1991. június 5-én rendezett egyeztető tárgyaláson ugyanezt jelentette ki a leányegyházközség képviselője. Ezt a Fében akkori lelkésze, Madocsai Miklós is tudomásul vette. Két nap múlva az Országos Presbitérium is megerősítette az 1953-as megállapodást. A szeretetotthont pedig kötelezte, hogy belátható időn belül egy lelkészlakást biztosítson a gyülekezetnek.

Az Országos Presbitérium tehát döntött, a szeretetotthon azonban egy lépést sem tett a döntés végrehajtásáért. Sőt, 1992. május 7-én eltörölték az ingatlanok államosítását. A szeretetotthon, megkerülve az Országos Presbitérium határozatát, az egyházi ingatlannyilvántartással és a II. Kerületi Önkormányzattal kapcsolatba lépve a szeretetotthont és a templomot az országos egyház tulajdonába visszaigényelte, a szeretetotthont pedig mint az egyetlen kezelőt terjesztette elő a Földhivatalnál. Ezt csak később tudta meg a gyülekezet. Egy hónap múlva a Sarepta nevet vette fel az otthon. Hamarosan eltemették Csengődy Lászlót.

1992. augusztus 23-án Szabik Imre püspök felszentelte az új épületszárnyat és az átalakított templombejáratot. A püspöklátogatást megelőző napon a gyülekezet nagy agilitással vett részt a környezet rendbe szedésében. Maga Csizmazia lelkész is meglepődött ezen. A gyülekezet szakemberei pedig az épületben végezték el az utolsó simításokat, ajtózáratat szereltek, küszöbököt készítettek. Készültek a szentelési ünnepre.

Az önállósodás

E hosszú vergődés után 1994-ben nyílt végre út az önállósodás gondolata előtt. Szilas Attila lelkész nevének felvetésében a háttérben meghúzódó szándékokat véltek felismerni a pesthidegkútiak. Utólag igazoltnak látták sejtelmüket, hogy személyében szépen csomagolt önállósodási határidőt és lehetőséget kaptak. Végül Szilas Attila lelkésztől sikerült más irányba terelni az érdeklődést. Bizonyos mértékig Szilas Attila lelkész pesthidegkúti szolgálatba kerülésében – miután a lelkésznek volt pesti lakása – a vitatott tulajdonjogú parókiáról való lemondást is érezték. Inkább azt választották, hogy lemondanak az önállósodásról, a filia jogi státuszát érintetlenül hagyva.

Voltak azonban olyan lépések, amelyeket csak folytatni lehetett. Azzal, hogy Szebik püspök Budavárból felmentette Szilas Attilát, és Pesthidegkútra helyezte kiegészítő lelkészi szolgálatba, bizonyos mértékig Pesthidegkútot leválasztotta Budahegyvidékről. Bár az a forma, amelyet Szebik püspök javasolt – hogy missziós alakuló gyülekezeti státusza legyen a filiának –, még nem is szerepelt az új törvényben. Szilas Attilát azonban továbbra sem tudták elképzelni a fiókgyülekezetet anyaegyházközséggé fejlesztő lelkészsüknek. Végül egy év próbaidőben egyeztek meg Bálint László esperessel 1994. november 17-én.

1995 januárjától a leányegyházközség visszakapta a szeretetotthontól a lelkészi irodát kizárólagos használatra. Szilas Attila az egy év próbaidő alatt azonban olyan konfliktushelyzeteket alakított ki a gyülekezetben, hogy maga Bálint esperes nyilvánította őt alkalmatlannak a gyülekezetépítő munkára. Szebik püspök is ígéretet adott, hogy mihelyt alkalmas személyt talál, azonnal új lelkészt kap a gyülekezet. Rihay Szabolcs lelkész érkezett 1995. augusztus 15-én a gyülekezetbe, ez volt az első szolgálati helye. Az ifjúságot jól kézben tartotta, de a gyülekezet ügyeit nem egészen értette, így nem tudott mit kezdeni a gyülekezet harcaival a lelkészlakásért. El kellett magyarázni, hogy nem ingyen akar lakást a gyülekezet, hanem a magáét akarja visszakapni.

Erre az időre esett a nyugdíjas lelkészek házának alapkövetétele (1995. június 17.) és a harangláb felszentelése (1995. október 15.).

Szilas Attila még egyszer visszanyúlt a gyülekezet életébe. Egyházmegyei számvizsgálatot kért a gyülekezet pénzügyeivel kapcsolatban. Az 1990–1995 közötti idő megvizsgálása után mindent a legnagyobb rendben talált a számvizsgálat. Csak a pénztáros mondott le – teljesen érthetően – a bizalmatlanság miatt.

A tényleges önállóság

Több próbálkozás, legális és kevésbé legális elnevezés, illetve az ide vonatkozó törvények módosulása után 1996. május 12-én a gyülekezet közgyűlése kimondta önállósulási szándékát: missziói alakuló gyülekezetté kíván válni. Ehhez a lelkészlakás mielőbbi megszerzése nélkülözhetetlen volt. Ismét megszólalt a szeretetotthon igazgatója, hogy intse a gyülekezetet: sült galambot várni nem szerencsés – valamit tenni kell ezért. Ezt azonban Bálint esperes helyre tette azzal, hogy a gyülekezet csak a régi tulajdonát kéri vissza a lelkészlakás igénylésével.

Rihay segédlelkész javaslatát is elfogadta a közgyűlés, amely szerint – próbaidőre – hetenként tartanak úrvacsorai alkalmat. Nagykovácsiban is megindultak a bibliaórák. Ifjúsági missziói keretet is létrehozta, amelyből a gyerekek táborozását lehet segíteni a lelkész saját belátása szerint.

1990 novemberében még mindig a lelkészlakás volt a nagy kérdés, mert május óta nem történt semmi. Közben Kőszeghy Tamás nyugdíjba ment, de helyettes lelkészként tovább szolgált a gyülekezetben. 1997-ben Bácskai Károly lett a budahegyvidéki lelkész. Nagykovácsiban már nemcsak bibliaórát, hanem havi egy vasárnap istentiszteletet is tartottak 1997 szeptemberétől.

1997. november 22-én a Budai Egyházmegye közgyűlése engedélyezte a gyülekezet missziói egyházközséggé válását de úgy, hogy öt évet adott arra a gyülekezetnek, hogy a gyülekezetté válás struktúráját is kiépítse. 1997 decemberében Rihay Szabolcs családi okok miatt elhagyta a missziói egyházközséget. Miután elbúcsúzott a gyülekezettől, 1998. január 15-én Fodor Viktor eddigi kórházlelkészt nevezte ki a püspök helyettes lelkésznek a gyülekezetbe. Fél év próbaidőt kapott a lelkész, amelyet Szebik Imre püspök a gyülekezettel egyetértésben meghosszabbított május 31-én.

1998. június 3-án elhunyt Bárdossy György, aki helyettes felügyelő volt, de igen sokat tett a korábbi időkben a gyülekezetért. Nem sokkal a felügyelő temetése után a gyülekezet presbitériumának nagyon kemény tárgyalással sikerült Csizmazia Sándorral tisztázni sok olyan kérdést, amelyekben eddig megmerevedtek az álláspontok. Ezzel a presbitérium elérte, hogy Fodor Viktor lelkész és az új szeretetotthonbeli igazgató szolgálatát ne terhelje a gyülekezet és a szeretetotthon rossz kapcsolata. Búcsúzott a szeretetotthon régi vezetője Csizmazia Sándor is. A volt igazgató lelkész és a gyülekezet kapcsolata gyökeresen megváltozott. Nyugdíjas éveiben be is kapcsolódott a gyülekezetbe. Segített a szeretetotthon és a gyülekezet jó viszonyának építésében. Betegségéig a kazuális szolgálatokban is segített Fodor Viktor lelkésznek. 1998 nyarától Sztojanovics András lett a szeretetotthon vezetője.

A gyülekezet megnyugvására megérkezett a megerősítő nyilatkozat a templom használati jogáról, amely a pesthidegkúti gyülekezet használati jogát ismerte el.

A lelkészlakás

1993 októberében Szebik Imre püspök arról kapott értesítést Pesthidegkútról, hogy lehetőség nyílt egy lelkészlakás, gyülekezeti terem és iroda kialakítására megfelelő ingatlan megvásárlására. Eladó lett Bárdossyék Zsíroshegyi út 57. szám alatti családi háza. A presbitérium egyhangúlag megszavazta ennek az épületnek a megvásárlását, de kérte az Országos Elnökség döntését és a szeretetotthon támogatását. December 22-én megkötötték a szerződést a Bárdossy családdal. A gyülekezet és a szeretetotthon 2-2 millió forintot fizetett ki a házvásárlásra, az országos egyház 12 milliót adott erre a célra. A gyülekezet lemondott a szeretetotthonbeli lelkészi hivatal, gyülekezeti terem és hitoktató helyiség használati jogáról. De a templomépítés révén megtartotta korábbi istentisztelet-tartási jogát azzal, hogy a szeretetotthon az istentiszteletet végző lelkésznek biztosít egy szobát, az istentisztelettel egy időben zajló gyermekbibliakörnek pedig egy másik helyiséget. Továbbra is fenntartottak két szobát az otthonban, amelyekbe a felvételkor előnyt élvez a gyülekezet arra rászoruló tagja.

1999. április 10-én kezdődött el a lelkész lakásának és a lelkészi hivatalnak a kialakítása a megvásárolt házban. Az önkormányzattól 4 millió forint vissza nem térítendő támogatást kaptak erre a célra. Fodor lelkész korábbi sváb-hegyi lakásának gyors kiürítése fejében az országos egyház is adott 500 ezer forintot. A gyülekezet elhatározta, hogy a pénzt anyagra költi, a munkát pedig maga végzi el. A gyülekezet apraja-nagyja ott serénykedett, hogy mielőbb beköltözhessen lakásába a lelkész.

1999. november 4-én a Budai Egyházmegye jóváhagyta a Pesthidegkúti Evangélikus Egyházközség anyaegyházközséggé alakulását. Megvalósultak azok a feltételek, amelyek ehhez szükségesek voltak. November 13-án Szebik püspök felszentelte a parókiát. 1999. december 1-től az egyházkerület is anyagyülekezetként jegyezte a gyülekezetet.

2000-ben tovább folytatták a munkát. Az önkormányzat támogatása 5 millió forint volt. Az országos egyház ehhez hozzá tett 1 milliót, valamint az áfa visszaigénylése tette lehetővé, hogy elkészüljön a lelkészi hivatal, a hitoktató terem és a gyülekezeti terem.

2000. március 19-én a közgyűlés jelölés révén megválasztotta lelkészül Fodor Viktor eddigi helyettes lelkészt. Megválasztották a gyülekezet tisztségviselőit, presbitereit is. Április 16-án be is iktatták őket.

Az egyházközség jól gazdálkodott az önkormányzattól és az egyháztól kapott pénzzel. Még a melléképületek felújítását is elkezdték. Hosszú, enyhe ősz volt, ezért még az udvar térburkolatát is el tudták készíteni. Így került sor 2000. december 9-én Fodor Viktor lelkész beiktatására Szeverényi János esperes szolgálatával.

2001-ben további támogatást kapott a gyülekezet az önkormányzattól: a 2 millió forintot a templom hangosításának szerelésére, a Zsíroshegyi úton parkoló kialakítására és az udvari térburkolat befejezésére fordították.

2002-ben újabb 1 millió forint segítséget kapott a gyülekezet, hogy rendbe hozza az ingatlan körüli kerítésnek azt a részét is, amely nem az egyházközséghez tartozott.

Vörösmarty csodálatos soraival kifejezve mindazt, ami nehézzé tette a pesthidegkúti gyülekezet útját: „...és annyi balszerencse közt, oly sok vizsály után, megfogyva bár, de törve nem...” – Isten segítségével ma is él a pesthidegkútiak egyháza.

Békés Tamás és Mónus Györgyi „*A Pesthidegkúti Evangélikus Egyházközség története 1929–2002-ig*” című dolgozata alapján összeállította az „Órállók, A Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerülete gyülekezeteinek története” című könyvnek szerkesztője: Detre János.

(A címben lélekszám feliratnál szereplőszámok közül az első a gyülekezet saját nyilvántartása szerinti adat. A második a 2000-es népszámlálás adata az anyagyülekezetre nézve. A harmadik szintén népszámlálási adat, csak a gyülekezethez tartozó összes szórványt és esetleges fiáákat is figyelembe veszi.)